GĦAWDEX

STRATEĠIJA KULTURALI REĠJONALI

2022-2027

KUNSILL MALTI GĦALL-ARTI

Fondi tal-UE
għal Malta
2014-2020

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-WIRT NAZZJONALI, L-ARTI U L-GVERN LOKALI

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-EKONOMIJA, IL-FONDI EWROPEJ U L-ARTIJIET

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦAL GĦAWDEX

GVERN TA' MALTA
SEGRETARJAT PARLAMENTARI GĦALL-GVERN LOKALI

GVERN TA' MALTA
SEGRETARJAT PARLAMENTARI GĦALL-FONDI EWROPEJ

Assoċjazzjoni Kunsilli Lokali
Local Councils' Association Malta

Programm Operattiv II – Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej 2014-2020
"Ninvestu fir-riżorsi umani sabiex noħolqu aktar opportunitajiet filwaqt li mippromwuvu t-tisħiħ tas-soċjetá"
Proġett parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew
Rata ta' ko-finanzjament: 80% Fondi mill-Unjoni Ewropea; 20% Fondi-Nazzjonali

Werrej

Ħarsa Ġenerali 10

1. Introduzzjoni 14

2. Ir-Razzjonal Strateġiku għall-Kultura 16
2.1. Il-funzjonijiet legali u l-eżiti strateġiċi 18

3. It-Temi Trasversali Ewlenin għall-Kultura madwar il-Gżejjer Maltin 20
3.1. Il-prijoritajiet komuni għall-kultura madwar is-sitt reġjuni 22

4. Il-Profil Kulturali tar-Reġjun Għawdex 23
4.1. Il-Profil 23
4.2. Sommarju ta' sejbiet ewlenin u osservazzjonijiet fuq Għawdex 25
4.3. L-atturi prinċipali u l-partijiet ikkonċernati 25

5. It-Temi u l-Prijoritajiet Speċifiċi għar-Reġjun 26

6. L-Azzjonijiet ta' Prijorità għal Żvilupp immexxi mill-Kultura fir-Reġjun Għawdex 32

7. Konklużjoni 33

8. Appendiċi 34

Kelmtejn Qabel

L-Onorevoli Owen Bonnici
Ministru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali

Il-proġett *Provvista ta' Żvilupp ta' Strateġija Kulturali u Implimentazzjoni għall-Kunsilli Lokali u Reġjonali* mmexxi mill-Kunsill Malti għall-Arti f'kollaborazzjoni mad-Diviżjoni tal-Gvern Lokali u l-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali huwa kisba importanti għall-iżvilupp kulturali f'Malta. Inħossni kburi ninnota li dan il-proġett twettaq b'suċċess bħala parti mill-proġett Create 2020 b'investiment ta' miljun ewro mill-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej 2014 – 2020 fil-ħiliet kulturali u kreattivi fis-settur pubbliku Malti.

L-Istrateġiji Kulturali Reġjonali huma pass ieħor fl-impenn tal-gvern biex jiddiċentralizza l-attività kulturali u jagħti s-setgħa lil aktar komunitajiet lokali biex imexxu l-iżvilupp kulturali. Barra minn hekk, l-istrateġiji jibnu fuq il-kollaborazzjoni mill-aqwa bejn istituzzjonijiet fi ħdan il-Ministeru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali, b'kontribuzzjonijiet validi minn esperti kulturali u mijiet ta' partijiet ikkonċernati li ħadu sehem fil-proċess.

Il-kultura hija mandat legali vinkolanti kemm għall-Kunsilli Lokali kif ukoll għall-Kunsilli Reġjonali, u permezz tar-riforma riċenti tal-2019, dan ġie msaħħaħ aktar. Dan kollu ġie mfassal id f'id mal-Kunsilli Lokali u Reġjonali, kemm il-proċess li wassal għat-twaqqif tal-Istrateġiji Kulturali Reġjonali, kif ukoll l-għodod li ngħataw għat-twettiq tagħhom, li huma eżempji tanġibbli ta' governanza parteċipatorja. Riżultat ta' dan, issa r-Reġjuni jistgħu jidentifikaw prijoritajiet kulturali li huma bbażati fuq l-evidenza u adattati għall-identitajiet kulturali uniċi fuq livell lokali, reġjonali u nazzjonali.

L-Istrateġiji Kulturali Reġjonali se jiffaċilitaw u jtejbu l-ġestjoni tar-riżorsi tal-infrastruttura kulturali lokali u għalhekk se jżidu l-opportunitajiet għall-kultura u l-kreattività, u jagħmluhom ukoll aktar aċċessibbli.

Jiena kunfidenti li t-taħriġ li ngħata lill-Kunsilli Lokali u Reġjonali kollha se jappoġġja l-istrutturi amministrattivi tal-Gvern Lokali biex iwettqu l-Istrateġiji Kulturali Reġjonali. Il-gvern jibqa' impenjat li jappoġġja lill-Kunsilli Reġjonali u l-kollaboraturi tagħhom biex iwettqu dawn l-istrateġiji għax jemmen bis-sħiħ li l-kultura hija komponent essenzjali tal-benesseri tal-komunitajiet tagħna.

Ninkoraġġixxi lill-Kunsilli Reġjonali biex jikkollaboraw bis-sħiħ mal-Kunsill Malti għall-Arti u jsarrfu dawn l-istrateġiji f'azzjonijiet tanġibbli, effettivi u sostenibbli li jħallu impatt pożittiv fuq il-Kunsilli Lokali, l-NGOs, il-prattikanti kreattivi u l-partijiet ikkonċernati oħra li huma involuti fis-setturi kulturali u kreattivi. Il-ġid tal-wirt kulturali, id-diversità tal-komunitajiet tagħna u t-talent eċċezzjonali tal-poplu tagħna huma assi għas-sostenibbiltà tar-reġjuni tagħna. Flimkien, nistgħu nassiguraw li l-iżvilupp tat-talent u tal-udjenza, u l-innovazzjoni tal-patrimonju, stabbiliti bħala t-tliet temi trasversali ta' dawn l-istrateġiji, se jwasslu għal aktar żvilupp kulturali kollaborattiv u mmexxi mill-komunità f'Malta u Għawdex.

L-Onorevoli Alison Zerafa Civelli
Segretarju Parlamentari għall-Gvern Lokali

Minkejja d-daqs diminuttiv tagħna, Malta għandha ħafna x'toffri, kemm lir-residenti kif ukoll lill-viżitaturi tagħha. L-irħula u l-villaġġi tagħna huma verament uniċi għax huma rikki fil-kultura u l-patrimonju waqt li mdawra bil-Baħar Mediterran. Huwa għalhekk li l-Kunsilli Reġjonali u Lokali tagħna huma verament konxji mill-importanza li rridu npoġġu fuq il-protezzjoni u t-trawwim tal-kultura, il-patrimonju u t-tradizzjonijiet lokali tagħna. Huma dawn flimkien li joħolqu r-ruħ tal-bliet u l-irħula tagħna, tal-ambjent tagħna, u tal-arċipelagu sħiħ tagħna.

Waqt li nżidu fil-valur tal-lokalitajiet Maltin, irridu nieħdu li nistgħu mill-għarfien espert tagħna waqt li nelevawh biex ninkoraġġixxu lill-Kunsilli Lokali tagħna jużaw it-talenti u l-għarfien tagħhom biex tissaħħaħ l-istorja lokali, it-tradizzjonijiet u l-użanzi tagħna. B'dan il-mod, nistgħu nippreservaw x'jagħmilna Maltin u ngħadduh lill-ġenerazzjonijiet futuri għal snin sħaħ.

Il-Kunsilli Lokali tagħna huma sors kbir ta' għarfien reġjonali, u huwa għalhekk li huma parti integrali tal-Istrateġija Kulturali Nazzjonali. Huwa biss bil-parteċipazzjoni tagħhom li nistgħu nadattaw għar-realtajiet ta' kuljum tas-sitt reġjuni ta' Malta biex nintegraw il-komunitajiet, il-knisja, il-kumitati, l-organizzazzjonijiet, l-artisti, il-kreattivi, il-klabbs lokali u r-residenti biex flimkien jippromwovu u jistimulaw il-kultura, it-tradizzjonijiet u l-istorja li naqsmu flimkien.

Għalhekk, huwa ta' pjaċir kbir għalija li nħabbar li l-Ministeru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali qed jinvesti f'Managers Reġjonali fi ħdan il-Kunsilli Reġjonali tagħna bħala riżorsa umana vitali. Barra minn hekk, dawn qed jikkollaboraw mill-qrib mal-Koordinatur Kulturali Reġjonali tal-Kunsill Malti għall-Arti.

Inħossni ħerqana u eċitata bil-ħsieb li nara attivitajiet kulturali lokali u inizjattivi ta' kwalità għolja, iffaċilitati mill-Kunsilli Lokali tagħna. Fuq kollox, ninkoraġġixxi lir-residenti u l-komunitajiet tagħna biex jipparteċipaw u jieħdu l-opportunità biex jitgħallmu minn dawn l-esperjenzi u jħaddnu t-talent lokali u l-istorja u l-patrimonju tagħna li jagħmluna verament Maltin.

Albert Marshall,
Ċermen Eżekuttiv, Kunsill Malti għall-Arti

Għall-Kunsill Malti għall-Arti (KMA), dan il-proċess ta' tmexxija ta' proġett lejn l-iżvilupp tal-Istrateġiji Kulturali Reġjonali kien wieħed intwittiv, u dan filwaqt li kien hemm kollaborazzjoni u għalhekk skambju ta' għarfien mar-rappreżentanti tal-gvern reġjonali u lokali, diversi organizzazzjonijiet, prattikanti kreattivi u partijiet ikkonċernati oħra.

Dan jirrifletti approċċ parteċipatorju għat-twettiq ta' politika kif ukoll enfasi strateġika fuq il-komunitajiet diversi li jsawru l-ekoloġija kulturali u kreattiva ta' Malta. Il-viżjoni u l-istrateġija tal-KMA se jibqgħu iffukati bis-sħiħ fuq it-twettiq tal-Istrateġiji Kulturali Reġjonali, waqt li jsostnu l-importanza tagħhom permezz tal-integrazzjoni ta' għanijiet strateġiċi relatati speċifikament skont l-Istrateġija 2025 tal-KMA li tnediet reċentament. Il-proċess konsultattiv, li informa kemm lill-istrateġija msemmija kif ukoll lill-Istrateġiji Kulturali Reġjonali, kien strumentali fil-mod li l-Kunsill fittex jillokalizza l-prijoritajiet stabbiliti fil-Politika Kulturali Nazzjonali. Din il-politika hija bbażata fuq il-prinċipji tal-Konvenzjoni dwar il-Protezzjoni u l-Promozzjoni tad-Diversità tal-Espressjonijiet Kulturali tal-UNESCO tal-2005.

Il-kultura għandha rwol ċentrali fil-bini ta' komunitajiet aktar b'saħħithom, sani u koeżivi, waqt li tibqa' integrali għas-soċjetajiet urbani u rurali u katalista għall-iżvilupp sostenibbli. Dan rifless f'numru ta' Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli bħall-Għan 11, li jirreferi direttament għall-ħolqien ta' spazji pubbliċi inklussivi u l-protezzjoni tal-wirt u l-prattiki kulturali. Huwa fi ħdan dan il-kuntest li l-KMA stinka lejn it-tfassil ta' dawn l-Istrateġiji Kulturali Reġjonali u ħa l-approċċ strateġiku ġenerali li jappoġġja lis-setturi kulturali u kreattivi fuq livell lokali u reġjonali.

L-iskambju komunitarju u kulturali huwa wieħed mill-pilastri ewlenin li l-KMA kien qed jappoġġja u jiffaċilita permezz ta' diversi inizjattivi strateġiċi u ta' finanzjament. Ix-xogħol huwa kontinwament għaddej biex joħloq possibbiltajiet għal spazji kulturali lokali biex iservu bħala postijiet ta' skambju kulturali. Permezz tat-tnedija ta' dawn l-istrateġiji qed jiġi rikonoxxut il-bżonn li jsir aktar biex titrawwem il-bażi ta' assi kulturali distinti u diversi ta' kull reġjun f'Malta.

Fis-snin li ġejjin, l-KMA għandu l-intenzjoni li jiżviluppa u jinvesti aktar f'dawn l-oqsma strateġiċi, flimkien ma' oħrajn bħall-intraprenditorija, ir-riċerka, l-internazzjonalizzazzjoni, l-edukazzjoni u l-iżvilupp kulturali. It-trikkib ma' setturi oħra bħal dawk tas-saħħa, l-ambjent u l-aspetti soċjali se jingħata aktar prominenza fi tweġiba għal urġenzi internazzjonali. Wieħed għandu jirrikonoxxi li fehim sottili tal-assi kulturali lokali huwa kruċjali biex l-KMA jirnexxilu jilħaq u jesplora territorju ġdid. Fid-dawl ta' dan, wieħed jitħeġġeġ li jara dawn l-istrateġiji jissarrfu f'azzjoni flimkien mar-realizzazzjoni tal-għan strateġiku tal-KMA li jappoġġja l-benesseri kulturali tar-reġjuni Maltin fis-snin li ġejjin.

Natalino Attard,
Direttur Ġenerali għall-Gvern Lokali

Wara l-aħħar proċess tar-Riforma tal-Gvern Lokali, u l-emendi tal-leġiżlazzjoni tal-Gvern Lokali, il-Kunsilli Reġjonali ssaħħitilhom il-bażi legali tagħhom u ngħataw aktar responsabbiltajiet importanti, fosthom l-inklużjoni ta' sett ta' funzjonijiet definiti fl-Att dwar il-Gvern Lokali. Il-kultura hija stabbilita f'dan il-mandat legali ġdid li jagħti s-setgħa lill-Kunsilli Reġjonali biex ikunu strumentali fl-iżvilupp kulturali reġjonali.

L-Istrateġiji Kulturali Reġjonali huma maħsuba li jħallu impatt pożittiv fuq l-inizjattivi kulturali mmexxija mill-komunità u l-programmi li jindirizzaw għanijiet amibizzjużi biex jippermettu liċ-ċittadini kollha li jgħixu Malta u Għawdex jipparteċipaw b'mod attiv fil-kultura. Waqt li nissalvagwardjaw u nippromwovu l-patrimonju kulturali rikk tagħna, għandna nassiguraw ukoll li l-espressjoni kreattiva hija ffaċilitata u ċċelebrata madwar il-komunitajiet diversi.

Dawn l-istrateġiji se jservu bħala qafas għall-Kunsilli Reġjonali biex jikkollaboraw mal-Kunsill Malti għall-Arti u jimplimentaw pjan ambizzjuż li jsaħħaħ programmi eżistenti u joħloq inizjattivi ġodda. L-istrateġiji jfittxu wkoll li jtejbu l-koordinazzjoni bejn Kunsilli Lokali differenti għal inizjattivi kulturali u jiffaċilitaw il-ħolqien ta' opportunitajiet għal kollaborazzjonijiet ġodda ma' artisti, NGOs, istituzzjonijiet kulturali u partijiet ikkonċernati oħra.

Nifraħ lill-Kunsilli Reġjonali għall-impenn tagħhom biex jiżviluppaw dawn l-istrateġiji kulturali u nirringrazzja lill-Kunsill Malti għall-Arti talli beda dan il-proċess magħna. Aħna nibqgħu impenjati li nappoġġjaw it-twettiq tal-Istrateġiji Kulturali Reġjonali permezz ta' mezzi varji, imma wkoll permezz tal-Iskema għal Attivitajiet Kulturali eżistenti u riżorsi oħra li se jiġu allokati mill-gvern fis-snin li ġejjin.

Mary Ann Cauchi,
Direttur Fondi u Strateġija, Kunsill Malti għall-Arti

L-iżvilupp kulturali reġjonali u lokali huwa prijorità ewlenija tal-Kunsill Malti għall-Arti biex jinċentivizza u jtejjeb aktar il-valorizzazzjoni ta' forom distinti ta' espressjoni kulturali u kreattiva.

Is-sitt Strateġiji Kulturali Reġjonali jiġbru trikkib sostanzjali u objettivi strateġiċi distinti u jipprovdu qafas rikonoxxut għall-kollaboraturi, fosthom l-KMA, biex isostni u jiffaċilita dawn ir-relazzjonijiet. Dawn jippermettu wkoll biex jipprijoritizzaw u jistimulaw aktar il-vitalità kulturali u kreattiva tar-reġjuni u l-lokalitajiet ta' Malta, li jinkludu fost oħrajn il-komunitajiet, il-prattiki, ir-riżorsi u l-infrastruttura tagħhom.

Matul is-snin li ġejjin, l-KMA huwa impenjat biex jappoġġja u jinvolvi ruħu mal-Kunsilli Reġjonali permezz ta' kollaborazzjonijiet mal-Kunsilli Lokali, l-organizzazzjonijiet, il-prattikanti kreattivi u partijiet ikkonċernati oħra, biex l-inizjattivi jitmexxew mill-komunitajiet. Permezz ta' direzzjoni, faċiltar u appoġġ strateġiku, l-impenn tal-KMA huwa rifless f'aktar effiċjenza, aktar riżorsi u l-aħjar użu possibbli tagħhom, u l-mobilizzazzjoni tal-proċessi biex jiġu vvalorizzati aktar l-importanza tal-arti u l-kultura fil-ħajja ta' kuljum ta' kulħadd. Il-kollaboraturi involuti f'dan il-proċess huma impenjati jrawmu, jipproteġu u jippromwovu d-diversità tal-espressjoni kulturali, iżidu l-aċċessibbiltà u jinċentivizzaw il-parteċipazzjoni attiva.

Diġà sar xogħol sinifikanti biex jitqiegħdu l-pedamenti fl-aħħar stadji qabel it-tnedija u sussegwentement it-twettiq tagħhom. Fost oħrajn, dawn jinkludu it-twaqqif ta' rwoli definiti b'mod wiesa' u strutturi biex jiffaċilitaw il-fehim tas-sisien meħtieġa biex isostnu approċċ parteċipattiv. Wara l-ħidma bla waqfien fil-ħolqien ta' dawn l-istrateġiji, proċess kontinwu ta' familjarizzazzjoni intensiva ppermetta lill-KMA jasal għal diversi objettivi strateġiċi ġeneriċi. Dawn huwa primarjament relatati mat-tiswir tal-għarfien, ir-riċerka, it-titjib tal-infrastruttura kulturali, l-iffaċilitar tal-ipprogrammar u l-governanza kulturali lokali u reġjonali, u l-iżvilupp ta' strutturi ta' evalwazzjoni u monitoraġġ kontinwu. Inizjattivi relatati ma' ħolqien ta' spazji, innovazzjoni soċjali, il-kwalità tal-ambjent u d-disinn urban kreattiv se jkunu ta' prijorità u inċentivizzati. Bl-istess mod, wieħed jista' jiġbed l-attenzjoni biex jeleva l-assi tal-komunità u l-infrastruttura kulturali; jivviżwalizza possibbiltajiet ġodda għal spazji; jgħaqqad komunitajiet; u joħloq u jsaħħaħ opportunitajiet għal sħubijiet.

It-twettiq ta' dawn l-istrateġiji huwa dipendenti għalkollox mir-rieda u l-motivazzjoni tal-partijiet ikkonċernati kollha li jaħdmu id f'id, jifhmu prijoritajiet u objettivi differenti, jikkollaboraw u jiġu appoġġjati. Il-ħolqien ta' sitt strateġiji uniċi huwa pass importanti fir-realizzazzjoni li kull reġjun huwa distint u differenti u li l-proċessi inizjali ta' familjarizzazzjoni huma kruċjali biex jiġu mifhuma l-uniċità tal-komunitajiet, u l-isfidi u r-riżorsi tagħhom. It-triq li qed tinfetaħ quddiemna daqskemm hija eċitanti hija ta' sfida, imma l-KMA se jistinka biex ikompli jisma', jifhem u jikkollabora biex isaħħaħ il-pożizzjoni tal-arti u l-kultura fi ħdan il-komunitajiet u l-postijiet.

Dr Samuel Azzopardi,
President, Kunsill Reġjonali Għawdex

Għawdex u l-kultura huma sinonimi ta' xulxin. Matul iż-żmien, imxew id f'id. F'Għawdex, il-kultura hija l-atmosfera li kull għodwa nqumu fiha. Hija n-nifs ta' arja friska tagħna.

Waqt li Għawdex huwa parti minn Malta, il-gżira għandha l-identità kulturali tagħha, li tilqa' udjenzi kemm lokali kif ukoll internazzjonali. Huwa għalhekk li għall-ewwel darba fl-istorja tagħna, żviluppajna strateġija kulturali ffokata skont ir-reġjun li tissodisfa verament il-ħtiġijet ta' Għawdex bħala gżira distinta mir-reġjuni l-oħra f'Malta.

L-istrateġija tagħna tirrappreżenta l-viżjoni tagħna għas-snin li ġejjin; fl-istess ħin aħna konxji biżżejjed li s-suċċess tagħha jiddependi mill-approvazzjoni u l-impenn tagħha fuq firxa wiesgħa. Huwa biss wara li nilħqu dan li nkunu nistgħu naraw lill-arti u l-kultura ta' Għawdex jiffjorixxu b'mod sostenibbli.

L-approċċ tagħna għat-twettiq tal-istrateġija kulturali tagħna huwa wieħed ħolistiku, bl-għodda tas-sostenibbiltà u l-kollaborazzjoni maħkuma tajjeb f'idejna. Għal dan l-għan, ninkoraġġixxi lis-sindki, kunsilliera, organizzazzjonijiet kulturali, artisti u residenti Għawdxin biex jadottaw u jitgħallmu aktar dwar l-istrateġija tagħna, għax kif turi r-riċerka, is-suċċess tagħha jiddependi minna li nkunu spalla ma' spalla. Il-viżjoni tagħna evolviet biex tkun fuq l-istess linja magħkom, u għalhekk inħeġġukom tagħtu sehemkom fiha. Agħmluha tagħkom, kemm fuq livell personali kif ukoll dak komunitarju.

Il-futur li nivviżwalizza quddiemi huwa wieħed li fih Għawdex jiffjorixxi bħala hub nazzjonali u internazzjonali tal-attività kulturali; għalhekk ejja nibdew dan il-vjaġġ flimkien.

Ħarsa Ġenerali

Daqs tar-Reġjun

67km² (21%)
320km² (Nazzjonali)

Popolazzjoni

31,178 (2008) — 34,563 (2020)
410,926 (Nazzjonali, 2008) 516,100 (Nazzjonali, 2020)

Rata ta' Tkabbir Annwali Komposta tal-Popolazzjoni (CAGR)

0.90%

Lokalitajiet b'Bidliet Sinifikanti

Iż-Żebbuġ 3.4% Il-Munxar 2%

Riżorsi Kulturali

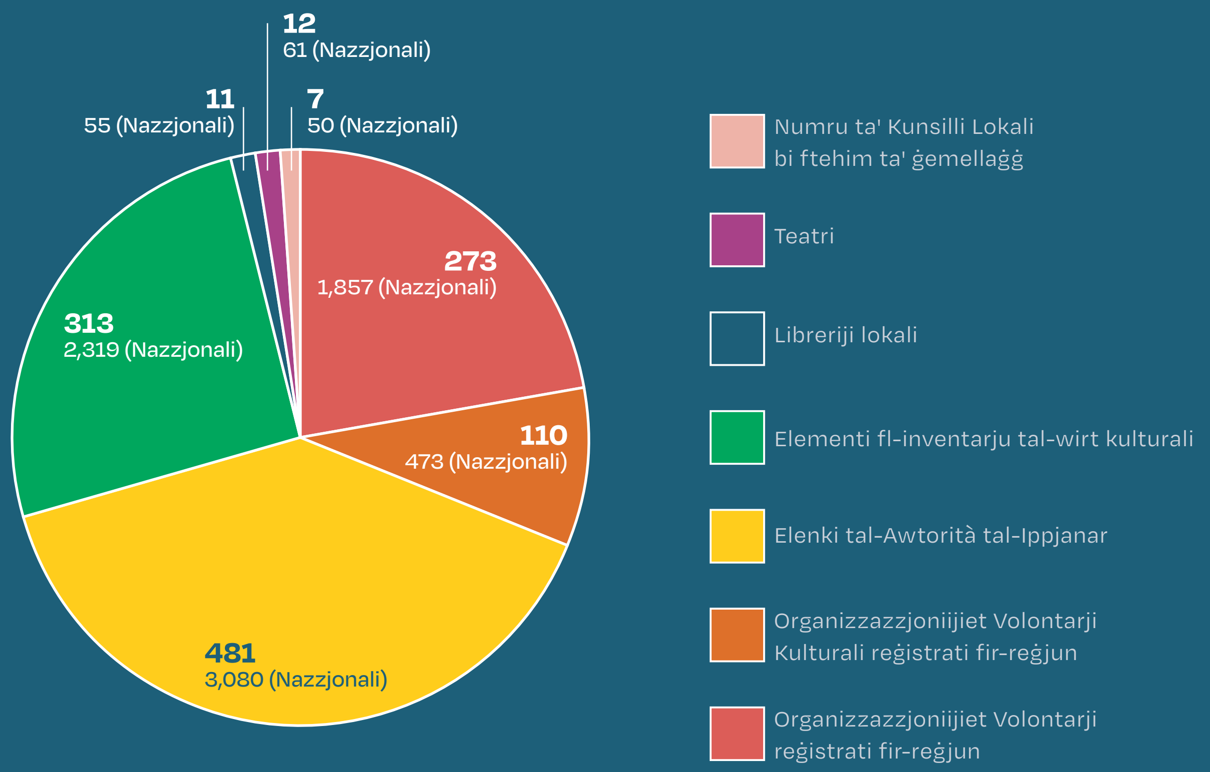

Libreriji Reġjonali

Libreriji Reġjonali: 1 | Post: Ir-Rabat

Self ta' Kotba: 128,211
1,031,868 (Nazzjonali, 2019)

Parteċipazzjoni Kulturali

% tal-popolazzjoni fir-reġjun li tattendi

% tal-popolazzjoni fir-reġjun involuta b'mod attiv fil-festeġġamenti tal-Kunsilli Lokali

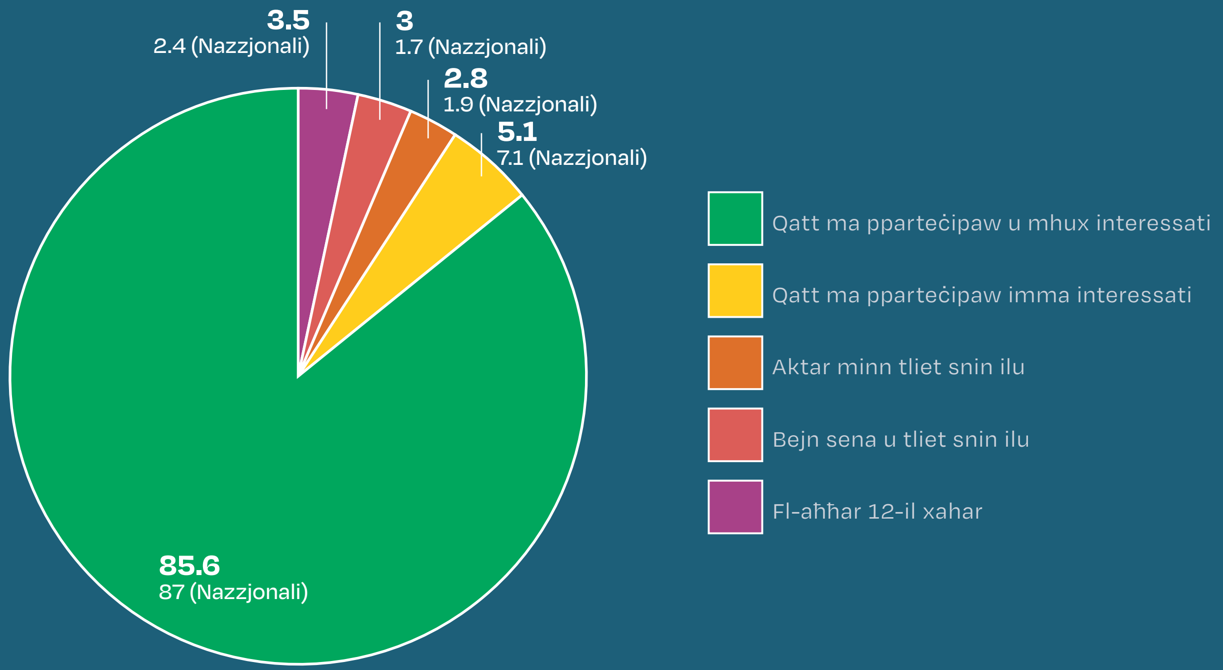

Attivitajiet tal-Kunsilli Lokali fir-reġjun (2018)

21
Korsijiet offruti
127 (Nazzjonali)

4
Proġetti ta' restawr
37 (Nazzjonali)

58.33%
Kollaborazzjonijiet mal-NGOs lokali
54.10% (Nazzjonali)

49
Avvenimenti kulturali
177 (Nazzjonali)

44
Avveniment annwali
142 (Nazzjonali)

3
Li jsiru aktar minn darba
7 (Nazzjonali)

2
Ta' darba
28 (Nazzjonali)

€300,571
Nefqa totali fuq avvenimenti kulturali minn baġit tal-Kunsilli Lokali
€1,072,078 (Nazzjonali)

€208,500
Dħul totali minn għotjiet u sponsorships €440,408 (Nazzjonali)

1. Introduzzjoni

L-istrateġija kulturali għar-Reġjun Għawdex tiġbor it-temi kulturali u l-prijoritajiet l-aktar importanti għar-reġjun mill-2022 'il quddiem. Din l-istrateġija kulturali, l-ewwel waħda għar-reġjun, kienet żviluppata mill-Kunsill Reġjonali, il-Kunsilli Lokali, l-organizzazzjonijiet kulturali nongovernattivi, l-Organizzazzjonijiet Kulturali Pubbliċi, il-prattikanti kulturali u r-residenti tal-lokalitajiet. Ir-Reġjun Għawdex jinkludi dawn il-lokalitajiet: il-Fontana, Għajnsielem, l-Għarb, l-Għasri, Ta' Kerċem, il-Munxar, in-Nadur, il-Qala, ir-Rabat Għawdex, San Lawrenz, Ta' Sannat, ix-Xagħra, ix-Xewkija u ż-Żebbuġ.

Il-proġett *Provvista ta' Żvilupp u Implimentazzjoni ta' Strateġija Kulturali għall-Kunsilli Lokali u Reġjonali* huwa mmexxi mill-Kunsill Malti għall-Arti f'kollaborazzjoni mad-Diviżjoni tal-Gvern Lokali u l-Assoċjazzjoni Kunsilli Lokali Malta. Dan jifforma parti mill-proġett ESF.04.079 bl-isem Create 2020: Ninvestu fil-ħiliet ta' kapaċità kulturali u kreattivi fis-settur pubbliku ta' Malta finanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew Programm Operazzjonali II – Il-fondi strutturali u ta' investiment Ewropej 2014 – 2020 *Ninvestu fir-riżorsi umani sabiex noħolqu aktar opportunitajiet filwaqt li nippromwovu t-tisħiħ tas-soċjetà*. Ir-rata ta' konfinanzjament ta' dan il-proġett hija 80% fondi tal-UE u 20% fondi nazzjonali.

Din l-istrateġija:

- Tesplora u tkejjel il-bażi tal-assi għall-kultura fir-Reġjun Għawdex.
- Tipprovdi sommarju tal-assi kulturali ewlenin tar-reġjun, tal-irwol distintiv li għandha l-kultura, tanalizza n-nuqqasijiet, u tirrakkomanda bini u tisħiħ ta' kapaċitajiet biex il-kultura tieħu rwol ewlieni fl-iżvilupp tar-reġjun.
- Tressaq każ strateġiku għall-kultura – bħala ingredjent vitali għas-soċjetà ċivili, għal tkabbir inklussiv, u approċċi sostenibbli għall-komunità u l-lokalità.
- Tipprovdi opportunitajiet għall-kollaborazzjoni u punt ta' riferiment mar-reġjuni madwar l-Ewropa – biex ir-reġjun jista' jkun kemm pijunier kif ukoll imsieħeb ta' żvilupp immexxi mill-kultura bl-aħjar prattika.

Ir-riċerka li hija l-pedament ta' din l-istrateġija involviet konsultazzjoni kwalitattiva estensiva biex tfassal u tifhem l-assi kulturali tar-reġjun. Dan inkluda analiżi dokumentattiva tal-assi kulturali, stħarriġ, u perjodu ta' diskussjoni kritika u konsultazzjoni li pprovdew sett ta' perspettivi friski fuq l-irwol li tista' tieħu l-kultura fit-tiswir tar-reġjuni tal-Gżejjer Maltin. L-istrateġija tirrikonoxxi l-kontribuzzjoni ta' valur li l-kultura diġà tagħti lir-reġjuni differenti, imma tenfasizza l-potenzjal f'impenn u żvilupp usa' li jistgħu jipprovdu futur aħjar għal kulħadd.

L-għan ġenerali ta' din l-istrateġija huwa li jagħmel is-sitt reġjuni tal-Gżejjer Maltin aktar dinamiċi, aktar miftuħa, aktar distinti, postijiet aktar pjaċevoli biex tkun fihom, juża l-poter tal-kultura biex jibni komunitajiet aktar b'saħħithom, aktar sani u aktar koeżivi, li jiddiversifika u jsaħħaħ l-ekonomija, jagħti ħajja mill-ġdid lill-patrimonju Malti u jgħin jindirizza l-isfidi soċjali u ekonomiċi li l-Gżejjer Maltin jiffaċċaw. Għall-għanijiet ta' din l-istrateġija, il-kultura hija definita fl-aktar sens usa' b'mod li tħaddan l-identitajiet u l-komunitajiet tagħna, il-wirt kulturali tagħna, il-mużewijiet, is-swali lokali tal-mużika, it-teatri, il-libreriji, il-festivals, il-festi, l-avvenimenti u l-prattikanti kulturali – l-artisti, il-makers, il-performers, il-mużiċisti, il-kittieba u dawk kollha fil-firxa wiesgħa ta' talenti kreattivi.

Dances for Gozo - A Double Bill ta' ŻFINMALTA. Ir-Rabat, Għawdex, 2021.
Ritratt ta' CVC Media grazzi lill-Ministeru għal Għawdex

Biex tgħin tieħu kemm tista' mill-valur u l-influwenza tal-kultura madwar Malta u Għawdex u biex tiżgura li l-poter tal-kultura huwa utilizzat biex jindirizza l-isfidi soċjali u ekonomiċi reġjonali, din l-istrateġija għandha l-għan li:

- Trawwem għarfien aħjar tal-irwol u l-valur tal-kultura, li tibni fuq punti eżistenti b'saħħithom u tippromwovi wħud emerġenti.
- Tippromwovi investiment kulturali ekwu biex kulħadd jibbenefika minnu u jaċċessa l-kultura, irrispettivament mill-età, il-ġeneru, l-etniċità u elementi oħra ta' diversità.
- Tixpruna tiġdid tal-assi tal-wirt kulturali – kemm dawk mibnija kif ukoll dawk "intanġibbli" – li jinkludu l-knejjes, il-każini tal-baned, il-festi u l-festivals.
- Tinvesti f'komunitajiet aktar impenjati, aktar attivi, aktar b'saħħithom, u aktar kuntenti fejn il-parteċipazzjoni attiva tal-kbar u ż-żgħar f'attivitajiet kulturali diversi tkun in-norma.
- Tippromwovi u tappoġġja kultura ta' għajxien b'saħħtu u l-benesseri fi ħdan il-komunitajiet tagħna.
- Tiffaċilita t-tkabbir professjonali u s-sostenibbiltà tal-artisti, in-negozji kreattivi u l-organizzazzjonijiet li jikbru b'mod li jilħqu udjenzi u swieq ġodda u akbar, u li taċċessa talent aktar divers u rappreżentattiv tar-reġjun.
- Taċċessa talent aktar divers u rappreżentattiv tar-reġjun.
- Issaħħaħ l-ekonomija kulturali biex iżżid il-valur fuq l-ekonomija ġenerali billi tikkontribwixxi lejn l-industriji kreattivi, it-turiżmu, is-settur diġitali u x-xjenza.
- Ittejjeb l-identità u l-esperjenza reġjonali, tagħmilhom aktar dinamiċi, distinti u postijiet pjaċevoli biex tkun fihom.

2. Ir-Razzjonal Strateġiku għall-Kultura

Il-UNESCO (2005)[1] targumenta li t-tqegħid tal-kultura fil-qalba tal-istrateġiji tagħna huwa kemm l-azzjoni li tippermetti żvilupp sostenibbli kif ukoll mezz b'saħħtu li jixpruna l-kisba tagħha.

Il-UNESCO tafferma li:

- Il-kultura, li tinkludi b'mod sħiħ il-patrimonju (tanġibbli u intanġibbli) u l-industriji kreattivi, għandha rwol kritiku fis-soċjetajiet urbani u rurali u hija integrali għall-identità tagħhom waqt li ssejjes id-dinamiżmu tagħhom.
- L-industriji kulturali u kreattivi jistgħu jkunu katalisti vitali għall-iżvilupp u t-tiġdid għax jipprovdu aċċess għax-xogħol, jintroduċu enerġija kontemporanja, itejbu l-identità ta' soċjetà u jgħinu joħolqu postijiet aktar attraenti fejn tgħix, taħdem, tinvesti u żżur.
- Politika urbana u kulturali msejsa fuq il-patrimonju tikkontribwixxi wkoll għall-mitigazzjoni u l-adattament fil-bidla fil-klima, minħabba li l-konservazzjoni tal-istruttura eżistenti (mibnija fuq tekniċi tradizzjonali, materja u ħiliet lokali) tirrispetta aktar l-ambjent mit-tkissir u l-bini mill-ġdid tagħha.

Bl-istess mod, il-Kummissjoni Ewropea[2] tistabbilixxi l-irwol essenzjali li l-kultura għandha fl-iżvilupp lokali, partikolarment fit-tnaqqis ta' distakk fl-opportunitajiet bejn partijiet differenti tal-Ewropa. L-Unjoni Ewropea hija:

fundamentalment proġett politiku u kulturali msejjes fuq valuri umanisti b'saħħithom. Il-fatt hu li n-nisġa tal-istorja Ewropea, id-diversità rikka tal-kultura Ewropea u r-riservi ta' kreattività Ewropea huma wħud mill-aktar karti importanti li nżommu f'idejna meta niġu għall-bini ta' futur Ewropew sinjur. Huwa b'ideat ġodda, kunċetti ġodda u proġetti ġodda li nistgħu nqumu għall-okkażjoni biex nagħmlu l-futur tagħna realtà. U huwa għalhekk li l-Kummissjoni Ewropea tiddefendi Ewropa li tinvesti fil-kultura, fl-edukazzjoni, fir-riċerka u fl-innovazzjoni. Dawn huma investimenti fit-tkabbir, impjiegi u koeżjoni soċjali tal-ġejjieni.

A New Narrative for Europe (KESE, 2013)

Kull reġjun tal-Gżejjer Maltin għandu bażi ta' assi kulturali distintiva u diversa. Ir-reġjuni kollha għandhom xenarju b'saħħtu ta' wirt kulturali, ħafna drabi konċettwalizzat f'termini ta' binjiet storiċi, festi, każini tal-baned u approċċi tradizzjonali għall-mużika, is-snajja', l-agrikoltura u l-kċina. Dawn il-kulturi huma ħafna drabi marbuta ma' postijiet speċifiċi – villaġġi, irħula, saħansitra ma' nħawi. Permezz tal-bażi tat-talenti tal-poplu, l-enerġija tal-komunitajiet u permezz ta' perspettivi friski li popolazzjoni dejjem aktar diversa ġġib magħha, kull reġjun għandu xenarju kulturali affaxxinanti u f'xi każijiet kontemporanjament dinamiku. Issa l-opportunità hija li nirrikonoxxu u niċċelebraw dawn l-assi kulturali, li nkunu onesti u miftuħa fuq id-distakki u l-isfidi li għandna, u li niżviluppaw proċess strateġiku li fih il-kultura jista' jkollha rwol ewlieni fil-futur soċjali, ekonomiku, u ambjentali tar-reġjuni tal-Gżejjer Maltin.

1 Convention for the Protection and Promotion of a Diversity of Cultural Expressions (UNESCO, 2005). Ara t-test sħiħ: https://en.unesco.org/creativity/convention.

2 A New Narrative for Europe - The EESC resolution on the Conference on the Future of Europe (Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, 2021). Ara t-test sħiħ: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/new-narrative-europe-eesc-resolution-conference-future-europe

Festival Internazzjonali tat-Tajr u r-Riħ. L-Għarb. Ritratt ta' Daniel Cilia

2.1. Il-funzjonijiet legali u l-eżiti strateġiċi

Din l-istrateġija tirrifletti l-funzjonijiet tal-Kunsilli Reġjonali kif deskritt fl-Att dwar il-Gvern Lokali (ATT Nru XIV tal-2019).

Il-funzjoni legali	L-eżitu ġenerali fil-qasam tal-kultura identifikat fl-istrateġija
L-aspett soċjali, li jinkludi riċerka u evalwazzjoni tal-impatt soċjali. Dan ir-rapport għandu jinkiteb fl-ewwel sena ta' kull leġiżlatura.	Din l-istrateġija hija bbażata fuq l-evidenza miġbura mir-riċerka estensiva kwalitattiva u kwantitattiva li saret bħala parti mill-proċess. Il-monitoraġġ u l-evalwazzjoni huma integrati bħala eżitu tal-istrateġija.
L-għoti ta' għajnuna lill-Kunsilli Lokali fi ħdan ir-reġjun, liema għajnuna tinkludi l-provvista ta' servizzi professjonali li għandhom x'jaqsmu mas-is-setturi ambjentali, soċjali, kulturali, turistiċi u l-informatika.	Għajnuna mir-reġjun fil-qasam tal-kultura hija mniżżla fir-riżultati tanġibbli tal-istrateġija, li tipprijoritizza l-irwol tar-reġjun bħala faċilitatur tal-iżvilupp kulturali.
L-għoti ta' għajnuna lill-Kunsilli Lokali fi ħdan ir-reġjun biex tgħinhom jibbenefikaw minn fondi tal-Unjoni Ewropea u jmexxu b'suċċess programmi li huma ffinanzjati mill-Unjoni Ewropea.	L-għanijiet imressqa f'dan id-dokument jistgħu jservu bħala bażi strateġika għall-identifikazzjoni tal-proġetti kulturali li jistgħu jiġu kofinanzjati mill-programmi tal-Unjoni Ewropea.
Il-koordinazzjoni ma' Kunsilli Lokali f'attivitajiet u inizjattivi sportivi u fiżiċi, inkluż dawk li għandhom x'jaqsmu mal-benesseri.	Il-kultura bħala inċentiv għall-attività fiżika u l-benesseri taċ-ċittadini ġiet integrata fl-istrateġija bħala riżultat tanġibbli.
Il-koordinazzjoni ma' ministeri, dipartimenti u entitajiet governattivi li jiffaċilitaw ix-xogħol tal-Kunsilli Lokali.	L-istrateġija ssejjaħ għal kollaborazzjoni mill-qrib bejn il-ministeru responsabbli mill-kultura, il-Kunsill Malti għall-Arti u l-Organizzazzjonijiet Kulturali Pubbliċi sabiex tiżgura suċċess.
Li jagħtu opinjoni rigward il-Pjan Lokali li se tkun mehmuża mar-rapport imressaq lill-Kamra.	Is-sostennibbiltà urbana u rurali permezz tal-kultura u l-protezzjoni tal-patrimonju kulturali huma identifikati bħala komponenti strateġiċi ewlenin li jimpattaw il-Pjanijiet Lokali.
Il-preparazzjoni ta' Pjan ta' Ħidma annwali li jidentifika ir-riżorsi finanzjarji u umani li r-reġjun għandu bżonn.	It-twettiq tal-istrateġija hija mehmuża mal-Pjanijiet ta' Azzjoni annwali mwettqa mir-reġjun u l-Kunsilli Lokali fi ħdan ir-reġjun.

Leone Goes Pop. Teatru tal-Opra Aurora, 2022. Ritratt ta' David Agius minn Hush Studios

2.1.1. L-irwol tal-Kunsilli Reġjonali u Lokali

L-istrateġija tikkunsidra l-obbligu legali tal-Kunsilli Reġjonali li jipprovdu lill-Kunsilli Lokali b'għajnuna biex jindirizzaw il-funzjonijiet kulturali tagħhom kif deskritt fl-Att dwar il-Gvern Lokali, jiġifieri li:

- → Jipprovdu għat-twaqqif, iż-żamma u l-manutenzjoni taċ-ċentri kulturali.
- → Jamministraw librerji lokali bħala parti minn skema nazzjonali u jassiguraw li huma aċċessibbli kemm jista' jkun għal kulħadd.
- → Jissalvagwardjaw l-identità lokali u jieħdu l-miżuri neċessarji biex jissalvagwardjaw il-patrimonju storiku u kulturali, it-tradizzjonijiet u l-folklor.
- → Jestendu l-għajnuna lill-artisti fil-lokalità tagħhom biex jgħinuhom jiżviluppaw it-talenti tagħhom.
- → Jorganizzaw attivitajiet kulturali li jippromwovu l-lokalità b'kwalunkwe mod possibbli.
- → Jippromwovu l-kunċett ta' tagħlim matul il-ħajja mar-residenti kollha, partikolarment mal-adulti u l-anzjani, billi jipprovdu opportunitajiet ta' tagħlim matul il-ħajja fil-lokalità.

Waqt li l-benesseri, is-sostennibbiltà u d-deċentralizzazzjoni ġew aktar viżibbli *fil-Politika Kulturali Nazzjonali* (PKN) 2021 (Ministeru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u Gvern Lokali, 2021), l-irwol ta' tmexxija tal-Kunsilli Reġjonali u Lokali f'dan il-proċess se jsir saħansitra aktar importanti.

Il-PKN 2021 tiddikjara li l-mandat kulturali tal-Kunsilli Reġjonali u Lokali se jitwessa' biex jinkludi tmexxija mtejba tar-riżorsi għall-infrastruttura kulturali lokali u l-wirt kulturali u inizjattivi għal innovazzjoni kulturali u impenn fi ħdan il-komunità (Ministeru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u Gvern Lokali, 2021). Il-PKN tirrikonoxxi l-bżonn li timplimenta Strateġiji Kulturali Reġjonali permezz ta' introduzzjoni ta' proċeduri amministrattivi koerenti għall-ġestjoni u l-koġestjoni ta' avvenimenti kulturali u programmi edukattivi. Dawn jinkludu programmi ta' tagħlim matul il-ħajja li jirriflettu l-bżonnijiet tal-komunità, li jikkunsidraw il-bidliet fid-demografija u l-popolazzjoni f'reġjuni differenti f'dawn l-aħħar ftit snin. F'reġjuni b'konċentrazzjoni għolja ta' residenti mhux Maltin, il-Kunsilli Reġjonali għandhom speċifikament joħolqu programmi li huma mfassla eżattament għal din il-bidla bil-għan li jintegraw lir-residenti kollha fi ħdan ir-reġjuni.

Minkejja l-karatteristiċi distinti tar-reġjuni, il-PKN 2021 tappoġġja wkoll miżuri għal kollaborazzjoni u networking bejn ir-reġjuni fit-tfassil tal-programmi kulturali tagħhom, il-ġestjoni tagħhom tal-wirt kulturali, il-kontribuzzjoni tagħhom fir-restawr tal-faċċati u l-isforzi tagħhom għal ġestjoni sostenibbli tal-ambjent kulturali.

Din l-istrateġija tibni fuq il-prijoritajiet nazzjonali li jinkludu titjib tal-aċċess kulturali u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini, tappoġġja d-diversità kulturali u l-integrazzjoni u tibni sħubijiet ġodda bejn istituzzjonijiet kulturali pubbliċi, reġjuni u NGOs kulturali bill tindirizza miżuri strateġiċi li jittrattaw l-isfidi speċifiċi, li jidentifikaw ukoll il-punti b'saħħithom u l-elementi uniċi tal-lokalitajiet fi ħdan ir-reġjun li jistgħu jitpoġġew fil-vetrina. Il-PKN tirrifletti wkoll fuq kif il-kultura u l-arti jistgħu jwieżnu, jappoġġjaw u jsostnu attività speċifika fit-turiżmu lokali, l-edukazzjoni, l-ekonomija u s-saħħa.

Ir-reġjuni jistgħu, permezz ta' approċċ koordinat u ambizzjuż għal sħubija u investiment, jiġu mogħnija permezz ta' bini fuq l-assi kulturali tagħhom, isaħħu s-sħubijiet, jiżviluppaw kapaċità fl-għarfien u l-ħiliet, jippjanaw proġetti għat-tul taż-żmien, u jinkoraġġixxu tipi ġodda ta' kultura li jiffjorixxu biex it-tradizzjoni u l-innovazzjoni jkunu jistgħu jimxu id f'id.

Il-Kunsilli Reġjonali, permezz tal-ispirazzjoni mill-għarfien u l-esperjenzi ta' nies li jaħdmu bla heda għal-lokalitajiet u l-evidenza b'saħħitha li ħarġet mir-riċerka, huma fdati li jippermettu l-iżvilupp kulturali fir-reġjun permezz tal-qafas strateġiku u riżorsi oħra li jistgħu jiġu megħjuna fuq livell kemm nazzjonali kif ukoll Ewropew. Din l-istrateġija hija mfassla fuq tliet temi trasversali li huma komuni għar-reġjuni kollha u tintroduċi wkoll prijoritajiet għal kull reġjun.

3. It-Temi Trasversali Ewlenin għall-Kultura madwar il-Għejjer Maltin

Din l-istrateġija hija mfassla fuq tliet temi trasversali komuni għar-reġjuni kollha u tintroduċi prijoritajiet speċifiċi għal dan ir-reġjun.

Matul l-analiżi tal-assi kulturali, l-opportunitajiet u l-isfidi kulturali ta' kull reġjun mis-sitta li jagħmlu parti minn dan il-programm ġenerali ta' riċerka, ħarġu fid-deher sett ta' tliet temi komuni bejniethom, jew aħjar 'trasversali'. It-temi jirriflettu realtà komuni ta' żvilupp għall-Għejjer Maltin bħala nazzjon relattivament żgħir li għandu patrimonju mill-aktar għani x'joffri u bi sfidi sinifikanti ta' kapaċità, sħubija u investiment. It-temi huma introdotti fil-paġni li ġejjin.

Tema Numru 1: L-iżvilupp tat-talent

Ir-reġjuni tal-Għejjer Maltin huma mimlija b'talent kulturali u kreattiv, bil-poplu jkun ir-riżorsa kulturali ewlenija tan-nazzjon. Pereżempju, jeżisti għarfien espert f'firxa ta' forom kulturali tradizzjonali, inkluż l-arti u l-prestazzjonijiet li jingħataw marbuta mal-karnival, il-każini tal-baned, u l-firxa enormi ta' festivals u avvenimenti. Hemm memorji kulturali, riti u ritwali distinti li jqanqlu l-immaġinazzjoni popolari u jimmobilizzaw varjetà wiesgħa ta' attivitajiet kulturali.

Barra minn hekk, kull reġjun għandu taħlita ta' qawwiet uniċi espressi fil-ħiliet, l-attivitajiet u l-aspirazzjonijiet tal-poplu. Madankollu, għadna m'aħniex insarrfu l-potenzjal sħiħ tal-firxa ta' talenti kreattivi. Hawn wisq nies li jsibuha diffiċli jibnu karriera sostenibbli fil-kultura. Jeżistu limiti serji ta' kapaċità għall-organizzazzjonijiet kulturali, b'ħafna minnhom ibatu biex ilaħħqu mal-ispejjeż u jikbru sostenibbilment. Komunitajiet emerġenti minn partijiet differenti tad-dinja għadhom ma sabux pjattaforma biex jesprimu l-kultura tagħhom u jikkontribwixxu għal fużjoni dejjem tikber ta' tradizzjonijiet kulturali madwar ir-reġjuni.

Din it-tema hija dwar il-bini ta' kapaċità, ħiliet u sħubijiet fi ħdan il-bażi ta' talent kulturali. L-intenzjoni tagħha hija li timmobilizza l-forza tax-xogħol kulturali fejn ħafna aktar nies huma attivi joħolqu l-kultura – kemm professjonalment kif ukoll bħala parti ċentrali f'ħajjithom. Din it-tema tfittex li tassigura li s-settur kulturali jkun miftuħ għal kulħadd u jsarraf bl-aqwa mod possibbli l-ideat, l-aspirazzjonijiet, l-enerġiji u l-ħiliet ta' popolazzjoni li qed issir dejjem aktar diversa. Din it-tema tipprijoritizza l-iżvilupp ta' programmi u l-infrastruttura li tipprovdi kundizzjonijiet li jippermettu lit-talent jiffjorixxi. Dan jinkludi l-introduzzjoni ta' edukazzjoni kulturali u tal-arti; l-iżvilupp ta' ħiliet speċjalisti kulturali, appoġġ għall-ġestjoni u l-intraprenditorija; u, l-koordinazzjoni ta' ċentri kulturali, networks, u attivitajiet ta' sħubija li jibnu viżibbiltà, vuċi u fiduċja madwar is-settur kulturali.

Tema Numru 2: L-involviment tal-udjenza

Il-kultura hija stil ta' ħajja għall-poplu tal-Għejjer Maltin. Meta mqabbla ma' ħafna partijiet tal-Ewropa, il-livell ta' parteċipazzjoni f'avvenimenti kulturali, bħall-festi u ċ-ċelebrazzjonijiet tal-karnival, huwa għoli. Għal ħafna, il-parteċipazzjoni f'avvenimenti kulturali (u l-preparazzjoni tagħhom) hija parti mill-istil ta' ħajjithom. Madankollu, lil hinn minn firxa relattivament dejqa ta' attivitajiet kulturali, l-udjenzi għadhom emerġenti. Jeżisti nuqqas ta' parteċipazzjoni attiva f'attivitajiet kulturali u xi drabi n-nisa jħossuhom esklużi minn avvenimenti li huma mmexxija b'mod predominanti mill-irġiel. Komunitajiet ta' minoranzi etniċi u persuni b'diżabbiltà jesperjenzaw sens ġenerali ta' esklużjoni minn parteċipazzjoni attiva fil-forom kulturali kollha. Jista' jsir ħafna aktar biex jinbnew udjenzi attivi li huma interkulturali u interġenerazzjonali li jħossuhom jistgħu jikkontribwixxu għall-mod li l-kultura hija preżentata, promossa u programmata.

Din it-tema tiffoka fuq it-tisħiħ ta' udjenzi attivi u diversi għal varjetà ta' forom kulturali madwar kull reġjun. It-tema tipprijoritizza l-inklużjoni soċjali bħala prinċipju għal sistema kulturali dinamika u responsabbli. Tinkoraġġixxi organizzazzjonijiet kulturali u NGOs biex jaħdmu fi sħubija biex jifirxu l-offerta kulturali, biex jevitaw ħbit tal-istess dati fil-programmi kulturali u biex tinkoraġġixxi koordinazzjoni ta' programmi u l-komunikazzjoni tagħhom. Tappoġġja tlaqqigħ ta' attivitajiet, bħal sistemi komuni ta' promozzjoni u biljetti, approċċi koordinati għall-involviment ta' udjenza fost komunitajiet li mhumiex involuti b'mod adekwat u timmira għal interventi li jinkoraġġixxu turiżmu kulturali, li fih it-turist huwa membru attiv tal-udjenza aktar milli spettatur fil-periferija tal-attività.

Tema Numru 3: Innovazzjoni tal-wirt storiku

Ir-reġjuni tal-Għejjer Maltin għandhom storja magħmula minn diversi saffi, b'kull wieħed minnhom magħġun mill-poplu li għex fil-gżejjer f'dak iż-żmien, u li joħloq sens distint ta' identità u post. Il-wirt storiku tal-Għejjer Maltin jiġbor firxa sorprendenti ta' assi kulturali tanġibbli u intanġibbli: il-ġid ta' tempji antiki, ċittadelli, knejjes u katidrali, xelters tat-Tieni Gwerra Dinjija, toroq mill-isbaħ u pjazez ħajjin li huma animati b'festivals, mużika u avvenimenti li joħolqu l-memorji. Ħafna mill-enerġija, ir-riżorsi u l-prijoritajiet għall-kultura ffokaw fuq il-protezzjoni u r-restawr ta' assi ta' wirt storiku tanġibbli, li huwa vitali jekk il-pajjiż irid jibqa' jkun ġawhra fil-Mediterran. Għandu jiġi żgurat li l-iżvilupp bla rażan ma jikkompromettix is-saħħa tal-wirt storiku Malti, u li t-turiżmu kulturali jkun utilizzat biex ikollu rwol fil-preservazzjoni u s-sostenibbiltà ta' dak li joffri l-wirt storiku. Madankollu, xi drabi, l-attenzjoni partikolari fuq il-protezzjoni llimita l-potenzjal tal-innovazzjoni tal-wirt storiku – li permezz tiegħu assi tal-wirt storiku jingħataw ħajja ġdida u jitqiesu b'mod ġdid bħala spazji, pjattaformi jew forom oħra għal użu kontemporanju fejn narrattivi differenti jiġu espressi b'mod li jpoġġu l-futur bħala tluq mill-passat.

Din it-tema tiffoka fuq il-patrimonju bħala riżorsa għal żvilupp kulturali kontemporanju u innovazzjoni. Huwa hawnhekk fejn l-organizzazzjonijiet kulturali u l-udjenzi tagħhom jieħdu rwol attiv biex jinvolvu ruħhom mal-passat u jmexxu 'l quddiem possibbiltajiet għall-futur. Huwa hawnhekk fejn sħubijiet ġodda jiżviluppaw biex jikkonservaw lill-wirt storiku u jutilizzawh b'mod ġdid permezz ta' produzzjoni attiva ta' tipi ġodda ta' attivitajiet kulturali minn popolazzjoni li qed tinbidel. Huwa hawnhekk fejn it-turiżmu kulturali u l-industriji kreattivi jistgħu jgħinu jiġġeneraw dħul ġdid li jista' jerġa' jiġi investit fl-iżvilupp tal-wirt storiku.

Għal kull waħda mit-tliet temi trasversali, ir-reġjun għandu sett ta' prijoritajiet strateġiċi distinti. Dawn huma introdotti fil-paġni li ġejjin.

3.1. Il-prijoritajiet komuni għall-kultura madwar is-sitt reġjuni

Kull tema trasversali hija marbuta ma' ħames prijoritajiet ewlenin:

Tressiq tal-komunitajiet rurali u rħula żgħar

Tressiq tal-komunitajiet rurali u rħula żgħar biex jibnu rabtiet kulturali aktar b'saħħithom u l-kampanja titwassal fil-belt u l-belt titwassal fil-kampanja. Huwa vitali li l-komunitajiet huma konessi kemm internament kif ukoll esternament, b'opportunitajiet għall-membri tal-komunitajiet biex jipparteċipaw f'firxa ta' attivitajiet kulturali u jidħlu fi skambju u joħolqu flimkien kulturi ġodda li jtejbu l-benesseri u jiffaċilitaw sens aktar b'saħħtu tal-post.

Bini tal-kapaċità fl-infrastruttura kulturali u għal organizzazzjonijiet kulturali

Bini tal-kapaċità fl-infrastruttura kulturali u għal organizzazzjonijiet kulturali b'impenn li jappoġġjaw organizzazzjonijiet kulturali emerġenti bħala komponent vitali ta' tiġdid kulturali u kreattiv dejjem għaddej. Dan ifisser ukoll li l-iżvilupp tal-prattika ta' governanza tajba fl-għażla tal-avvenimenti, fl-utilizzazzjoni tar-riżorsi disponibbli, fil-metodi tal-involviment tal-komunità u fid-dokumentazzjoni u l-analiżi tal-eżiti.

Tisaħħaħ is-sħubija u d-diversifikazzjoni tal-investiment

Tisaħħaħ is-sħubija u d-diversifikazzjoni tal-investiment madwar Malta u Għawdex. Sħubijiet eżistenti jirrikjedu konsolidazzjoni, tisħiħ u innovazzjoni. L-imsieħba fi ħdan u bejn ir-reġjuni għandhom bżonn jirrinkwadraw l-approċċ tagħhom lejn l-investiment fil-kultura, waqt li jqegħduh wkoll fil-qalba tal-edukazzjoni, l-ippjanar, is-saħħa u l-benesseri. Dan se jirrikjedi sinerġija bejn il-partijiet ikkonċernati varji strateġiċi biex jiżviluppaw pjan kulturali komuni. Il-formazzjoni ta' Kumitat Kulturali Reġjonali, bil-parteċipazzjoni tal-Kunsilli Lokali, l-NGOs u l-prattikanti kreattivi, se jiffaċilitaw teħid tad-deċiżjonijiet aktar parteċipatorju. Mill-banda l-oħra, l-Uffiċjali Kulturali Reġjonali jappoġġjaw it-twettiq tal-istrateġija kulturali reġjonali.

Id-dimensjoni Ewropea u lil hinn

Il-Gżejjer Maltin huma ċentru b'rabtiet storiċi b'saħħithom ma' ħafna pajjiżi imma għandhom isiru sforzi biex jinnewtralizzaw it-tendenza li qed tikber lejn l-insularità. Ir-reġjun jista' jkun konness b'mod aħjar mal-bqija tad-dinja u jista' jibbenefika minn skambju kulturali u sħubija ma' msieħba internazzjonali.

Evalwazzjoni u evidenza

L-eżiti tal-istrateġija kulturali għandhom jitkejlu biex jgħinu lill-imsieħba biex jidentifikaw modi biex itejbu t-twassil tal-viżjoni u jassiguraw li din flimkien mat-temi tal-istrateġija tħalli impatt fit-tul taż-żmien. Dan jista' jgħin lil min iwettaq l-istrateġija biex jikseb fehim aħjar tal-assi ta' kull lokalità fi ħdan ir-reġjun, jikseb data reġjonali ta' valur fuq postijiet li ma jintużawx bizzejjed, u jifhem kif jista' jinvolvi b'mod aħjar lill-artisti residenti u lill-NGOs bbażati fiż-żona.

4. Il-Profil Kulturali tar-Reġjun Għawdex

4.1. Il-Profil

Ir-riċerka tissuġġerixxi li l-prijorità ewlenija għar-Reġjun Għawdex hija li tittejjeb il-konnettività. B'7% tal-popolazzjoni tal-Gżejjer Maltin jgħixu u jaħdmu f'Għawdex, u ħafna aktar jaqsmu bejn iż-żewġ gżejjer bħala parti mill-ġurnata tax-xogħol tagħhom, din il-prijorità hija waħda sinifikanti u għandha impatt fuq l-ekonomija Maltija, inkluż fis-setturi relatati mal-kultura tal-wirt storiku u t-turiżmu. L-effetti serji esperjenzati matul il-kriżi kkawżata mill-pandemija tal-COVID-19 aggravat is-sitwazzjoni.

Kif parteċipanti varji kkummentaw fir-riċerka li saret qabel it-tfassil ta' din l-istrateġija, il-kunċett ta' konnettività jmur lil hinn mill-aspett sempliċiment fiżiku tal-konnessjoni bejn Malta u Għawdex (Esprimi, 2019). Ma' dan, hemm implikazzjonijiet psikoloġiċi. Għawdex għandu mhux biss narrattivi storiċi li huma simili ma' dawk Maltin, imma wkoll narrattivi storiċi uniċi, u sawwar l-identità politika u soċjali tiegħu, identità li għandha l-għeruq tagħha f'avvenimenti kruċjali. Meta jitqies l-irwol li Għawdex kellu fit-tegħlib ta' ħafna attakki kolonjali bħal dawk mill-Għarab, l-Ottomani u notevolment il-Franċiżi, huwa rakkomandat li r-Reġjun Għawdex jikkapitalizza mill-interludju Franċiż fl-istorja lokali, il-memorji diskordanti u l-wirt storiku tal-kunflitt ta' dan l-interludju. Dan jista' jsir permezz ta' sħubija fir-Rotta Napoleonika, rotta kulturali ta' eċċellenza rikonoxxuta mill-Kunsill tal-Ewropa, li bħalissa mhix rappreżentata fil-Gżejjer Maltin minkejja l-appell turistiku li kellha f'lokalitajiet Mediterranji, inkluż fil-gżejjer.

L-Għawdxin ma jridux ikunu sempliċiment anness għal Malta. Iridu jistabbilixxu l-kredenzjali kulturali, soċjali u politiċi tagħhom. Ir-rappreżentattivi tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li ppartecipaw fil-proċess konsultattiv innotaw kif il-85 organizzazzjoni volontarja, 36 minnhom organizzazzjonijiet kulturali, jippreżentaw każ importanti ta' għaliex din l-għaqda ta' mutwalità u skambju simbjotiku hija neċessarja biex iż-żewġ gżejjer ikabbru żvilupp kulturali u jimmaturaw flimkien. Għal darba oħra, l-isfidi ppreżentati mill-kriżi tal-COVID-19 urew kif deċentralizzazzjoni permezz ta' proċess ta' awtonomizzazzjoni f'livell reġjonali, li hu aktar ibbażat fuq is-soċjetà ċivili, jista' jappoġġja t-tkabbir mill-ġdid tas-settur kulturali u kreattiv f'Għawdex. Dan jillibera riżorsi ta' għarfien u poplu li jaf it-territorju tiegħu kif ukoll li jiffaċilita l-konnettività permezz ta' flessibbiltà u innovazzjoni.

Il-parteċipanti fir-riċerka li qasmu l-esperjenza tagħhom matul dawn l-aħħar snin ma' persuni differenti li jaħdmu fi ħdan jew mar-Reġjun Għawdex indikaw li hemm żewġ livelli li għandhom bżonn jiġu indirizzati f'din l-istrateġija:

Il-livell nazzjonali huwa rifless fis-sejħiet li t-teatri tar-Rabat Għawdex, l-Aurora u l-Astra, jiġu rikonoxxuti bħala teatri nazzjonali fuq l-istess livell tat-Teatru Manoel f'Malta. Il-fatt li f'Għawdex hemm 12-il teatru / spazji tat-teatru reġistrati (Cremona, 2017) jissuġġerixxi li jista' jintlaħaq il-kunċett ta' ħolqien ta' ċentru teatrali reġjonali fuq bażi inklussiva fit-tul taż-żmien. Il-parteċipazzjoni kulturali f'teatri u spettakli mużikali f'Għawdex

għandha medja ogħla mil-livell nazzjonali, madankollu xorta hija baxxa. Dan jipprovdi skop għal direzzjoni strateġika għall-involviment tal-udjenza (Kunsill Malti għall-Arti, 2017). Huwa rakkomandat bi sħiħ li jingħata status reġjonali lil NGOs kulturali u postijiet li jistgħu jipprovdu kompetenza kulturali reġjonali bħala parti mit-twettiq ta' din l-istrateġija.

Il-livell internazzjonali, fejn Għawdex jista' jiġi rikonoxxut fuq livell globali bħala wieħed li hu kulturalment u soċjalment differenti minn Malta, abbażi tal-festivals tiegħu bħall-Karnival tan-Nadur (u l-karnivali oħra li jittellgħu f'postijiet oħra), l-ikel tiegħu (il-ftira Għawdxija), iċ-Ċittadella (li flimkien mal-Imdina, hija parti mil-lista ta' konvenzjoni tal-patrimonju dinji tal-UNESCO) u fuq quddiem li jiġi propost għal inserzjoni fil-proċess li jingħata t-titlu tal-UNESCO ta' sit ta' patrimonju dinji, fost elementi oħra.

Madankollu, teżisti kontradizzjoni li hija riflessa fil-ħsieb Għawdxi: kif Għawdex jista' jkun internazzjonali mingħajr ma jkun nazzjonali? Kif jista' minn anness jikber u jsir nazzjon globali? In-numru sinifikanti ta' riżorsi ta' wirt storiku – 499 binja skedata u 283 element fl-inventarju tal-wirt storiku – huwa prova tal-ġid u d-diversità ta' wirt storiku tanġibbli li jsaħħaħ l-espressjoni ta' wirt storiku intanġibbli.

Ir-rati ta' parteċipazzjoni kulturali għal spettakli live (23.7% għaż-żfin, 34.3% għat-teatru, 37.9% għall-kunċerti), u għal żjarat ta' siti (41.3% f'mużewijiet u 46.7% f'siti storiċi) huma relattivament kajmana (Kunsill Malti għall-Arti, 2017). Dan anke meta jitqabblu mar-rati nazzjonali, u għalhekk jissuġġerixxu li l-istrateġiji għandhom jikkapitalizzaw fuq udjenzi li jipparteċipaw f'oqsma differenti, u ta' approċċ imħallat għall-arti. Dan jista' jsir permezz ta' diversifikazzjoni tal-forom tal-arti, u taħlit ta' xogħlijiet kontemporanji ma' sfondi ta' wirt storiku, li jistgħu jinkoraġġixxu oqsma differenti tal-udjenza biex jesploraw forom oħra ta' attività kulturali.

Il-Festa ta' San Ġorġ. Soċjetà Filarmonika La Stella, Ir-Rabat Għawdex, 2019. Ritratt mill-arkivji tas-Soċjetà Filarmonika La Stella

4.2. Sommarju ta' sejbiet ewlenin u osservazzjonijiet fuq Għawdex

Għawdex **Reġjun gżira distint bi tradizzjonijiet b'saħħithom u kwalitajiet kulturali li jispikkaw**	Li jinsab bilanċ bejn it-tkabbir ekonomiku u l-kwalità tal-ħajja b'enfasi fuq patrimonju ambjentali u intanġibbli Konnettività li ma tissagrifikax l-uniċità Governanza: Għawdex vs Malta Kwistjonijiet ta' mobbiltà u aċċess	Kontribuzzjoni għal strateġija li tipprijoritizza l-bilanċ u s-sostenibbiltà li toriġina mil-livell komunitarju u li titla' 'l fuq biex tinvolvi ruħha mas-setturi pubbliċi u privati (billi tpoġġi fuq l-istess mejda lill-Gvern speċjalment il-Ministeru ta' Għawdex, il-Kunsilli Lokali u n-negozji)
	Identità reġjonali li relattivament tintgħaraf li tappoġġja preżenza qawwija tal-komunità Ċentralizzazzjoni fir-Rabat Għawdex – li hija tajba għall-kapaċità imma li tfisser ukoll li s-settur tonqoslu l-konnettività madwar il-gżira	L-isfidi u l-opportunitajiet ewlenin jiċċentraw fuq pjanijiet immedjati futuri għal titjib tat-trasport u tal-konnettività kummerċjali (inkluż it-turiżmu) ma' Malta u li jagħmel użu aħjar mill-ECoC 2030 bħal opportunità ta' żvilupp strateġiku għat-tul taż-żmien

4.3. L-atturi prinċipali u l-partijiet ikkonċernati

Għawdex jinsab f'pożizzjoni eċċellenti biex jorganizza għalih innifsu u jasal għal riżultati skont din l-istrateġija permezz tal-appoġġ tal-gvern nazzjonali u l-Kunsill Malti għall-Arti.

L-imsieħba lokali ewlenin jinkludu:

- → Il-Ministeru għal Għawdex
- → Il-Kunsill Reġjonali Għawdex
- → Il-Kamra tal-Kummerċ Għawdxija
- → Il-Kunsilli Lokali
- → It-teatri u d-djar għall-opri
- → L-operaturi tat-turiżmu
- → L-organizzazzjonijiet tal-wirt storiku
- → In-negozji kreattivi
- → L-Assoċjazzjoni Għawdxija tat-Turiżmu
- → NGOs

5. It-Temi u l-Prijoritajiet Speċifiċi għar-Reġjun

Flimkien mat-temi trasversali għal Malta kollha, Għawdex għandu sett ta' temi ta' żvilupp strateġiċi speċifiċi li għandhom irwol progressiv u sostenibbli għall-futur tar-reġjun. Dawn huma:

Tema A: Titjib tal-konnettività u d-djalogu kulturali

Prijoritajiet għal Tema A:

Aċċessibbiltà

Riżorsi eżistenti u dawk li qed jiżviluppaw għandhom jiġu direzzjonati biex jippermettu livelli ogħla ta' aċċessibbiltà għall-attività u l-espressjoni kulturali. Il-livelli ta' parteċipazzjoni matul dawn l-aħħar snin (irrekordjati) fir-reġjun huma diġà l-ogħla fost dawk ta' Malta u Għawdex. Madankollu, wieħed ma jistax jistrieħ fuq tendenzi passati jew attwali. Hemm ħtieġa li l-aċċess jingħata spinta u li tiġi ffaċilitata sistema kulturali għal Għawdex aktar miftuħa u li tinvolvi aktar nies. Dan jinkludi attenzjoni partikolari fuq titjib ta' ħiliet sabiex jippermetti lill-organizzazzjonijiet lokali u prattikanti biex jilħqu, jinvolvu u jispiraw lill-udjenzi tagħhom.

Brilli. L-Għarb, 2019. Ritratt ta' George Abdilla

Demokratizzazzjoni

Livell ogħla ta' aċċessibbiltà jista' jwassal għal aċċess aktar ekwu għal għodod u riżorsi li jistgħu jkunu kulturali, soċjali u ekonomiċi fl-importazzjoni. Għawdex qed jimxi lejn viżjoni ta' gżira-reġjun awtonoma fi ħdan realtà akbar ta' gżira-nazzjon, li tagħti sinerġija lill-kuntesti lokali b'dimensjonijiet internazzjonali. Fluss aktar sostanzjali ta' beni, servizzi u nies f'Għawdex u madwar, ma' Malta fi ħdan il-kuntest internazzjonali, jista' jikkontribwixxi għal sens aktar b'saħħtu ta' responsabbiltà u sistema kulturali aktar miftuħa u demokratizzata.

Tema B: Kultura għall-internazzjonalizzazzjoni

Prijoritajiet għal Tema B:

Espressjoni ta' interess fl-offerta għall-Kapitali Ewropea tal-Kultura (ECoC) 2031

Din tista' tkun katalista u motivatur għal żvilupp immexxi mill-kultura u bidla radikali għall-profil, il-kunfidenza u l-kapaċità tas-sistema kulturali mhux biss għar-reġjun imma għal Malta kollha. Għawdex għandu jibbaża l-istrateġija internazzjonali tiegħu fuq dan il-proċess tal-ECoC biex jimmassimizza l-appell globali tiegħu permezz ta' tressiq ta' narrattivi lokali ma' stejjer internazzjonali u tendenzi fis-suq tat-turiżmu kulturali u l-esperjenza tal-wirt storiku. Dan l-impenn jirrikjedi lill-partijiet ikkonċernati kollha f'Għawdex li jidentifikaw struttura organizzattiva effiċjenti u effettiva biex tmexxi dan il-proċess.

Il-gastronomija bħala punt uniku ta' riferiment għall-internalizzazzjoni

Biex jiġi ċċelebrat il-patrimonju Għawdxi distintiv fil-kċina, il-biedja, l-ikel tal-baħar u r-ritwali marbuta mal-gastronomija. Dan jista' jinkludi li ssir offerta għat-titlu Reġjun Ewropew tal-Gastronomija.

Skema ta' residenza għal artisti minn dawk lokali sa dawk globali

Biex jiġi ffaċilitat id-djalogu interkulturali u l-pożizzjoni ta' Għawdex bħala ċentru għall-espressjoni kreattiva u l-iżvilupp artistiku, Għawdex jista' jsir ambjent vitali ta' trawwim bħala post kreattiv u ta' ispirazzjoni għall-komunità internazzjonali artistika. Dan jista' jkun it-tielet binarju f'approċċ bi tliet binarji li jistabbilixxi appell internazzjonali b'saħħtu għal Għawdex u li jistabbilixxi suq attraenti għat-tul taż-żmien għall-artisti, il-kreattivi, l-operaturi kulturali u r-riċerkaturi biex jippermettilhom jinteraġixxu ma' Għawdex u l-poplu tiegħu.

Appoġġ għal avvenimenti ta' profil għoli professjonali inkluż festivals annwali u biennali

Minkejja d-daqs tiegħu, Għawdex huwa d-dar ta' diversi artisti internazzjonali. Artisti internazzjonali u professjonisti kulturali li jgħixu Għawdex huma partijiet ikkonċernati importanti fl-iżvilupp ta' strateġija ta' kooperazzjoni internazzjonali għal Għawdex. Biex il-profil kulturali ta' Għawdex jitla' għal livell internazzjonali, avvenimenti ta' arti ta' profil għoli, inkluż festivals annwali u biennali, speċjalment fl-oqsma tal-arti viżiva, il-film u l-letteratura għandhom jingħataw l-appoġġ professjonali li jeħtieġu biex jilħqu n-narrattiva kontemporanja meħtieġa għal offerti internazzjonali bħall-Kapitali Ewropea tal-Kultura. Programmi bħal dawn għandhom jibnu wkoll fuq il-potenzjal ta' NGOs kulturali biex jaħdmu f'kollaborazzjoni ma' msieħba nazzjonali u internazzjonali, waqt li jipprijoritizzaw kooperazzjoni internazzjonali u eċċellenza artistika.

Tema Ċ: Innovazzjoni fit-turiżmu kulturali u l-"offerta kulturali" ġenerali

Prijoritajiet għal Tema Ċ

Premjazzjoni tat-titlu ta' spazju kulturali reġjonali

Premjazzjoni ta' titlu bħal dan lil teatri reġjonali, mużewijiet, galleriji u spazji mmexxija min-NGOs li jindirizzaw l-aġenda reġjonali u l-aspetti tal-istrateġija kulturali reġjonali. Din tista' tiftaħ il-bibien għal fondi ġodda biex tinbena kapaċità li tippermetti portafoll ta' organizzazzjonijiet kulturali ewlenin li jixprunaw żvilupp settorjali madwar Għawdex, u li jressqu produzzjonijiet kulturali kontemporanji mal-wirt kulturali.

Żvilupp ta' tliet rotot kulturali ewlenin

Ir-rotot, kif rikonoxxuti mill-Kunsill tal-Ewropa u l-UNESCO, jistgħu jkunu ppjanati b'mod li jenfasizzaw, fost oħrajn, il-patrimonju tanġibbli reliġjuż / spiritwali, il-gastronomija u t-tbaħħir. L-integrazzjoni ta' dawn l-elementi fi żvilupp strateġiku ta' rotta b'dimensjonijiet spiritwali u ritwali tista' tinkoraġġixxi l-kulturi, it-turiżmu u l-awtoritajiet tal-ippjanar spazjali biex jikkunsidraw li jistabbilixxu inizjattivi bħal dawn f'networks diġà eżistenti, bħal Rotot Kulturali ta' Eċċellenza rikonoxxuti mill-Kunsill tal-Ewropa. Referenza partikolari ta' rotot storiċi u reliġjużi hija r-Rotta tal-Feniċi (La Rotta dei Fenici) li hija diġà rappreżentata u promossa f'Malta permezz tal-NGO Inizjamed f'kollaborazzjoni ma' Heritage Malta. Rotot oħra li jistgħu jiġu mwaqqfa jistgħu jiffokaw fuq:

- → **Il-Gastronomija** – biex tqiegħed lil Għawdex bħala ċentru ta' gastronomija sostenibbli – mill-għalqa sal-platt, li tinvolvi l-aspetti kollha ta' żvilupp gastronomiku u tgħaqqad aspetti storiċi ma' innovazzjoni kontemporanja.
- → **It-Tbaħħir (dgħajjes)** – permezz ta' pereżempju promozzjoni akbar u mtejba tal-użu tal-ivvjaġġar bil-baħar bħala parti mill-esperjenza kulturali ta' Għawdex. Ir-rotot jistgħu jkunu funzjonali u fl-istess ħin parti mill-esperjenza kulturali u soċjali jekk is-servizzi ta' trasport jinkorporaw ukoll l-elementi tat-tradizzjoni, il-folklor u r-rakkuntar tal-istejjer.

Żvilupp tal-għarfien u eċċellenza

Investiment fil-fora internazzjonali eżistenti u gruppi ta' azzjoni li jindirizzaw innovazzjoni tal-wirt storiku permezz ta' riċerka, eċċellenza akkademika, ġestjoni tal-proġetti u kollaborazzjoni ma' organizzazzjonijiet lokali u internazzjonali. Il-fattur ewlieni ta' dan kollu għandu jkun l-appoġġ tar-riċerka u l-azzjoni minn professjonisti lokali li jgħollu l-profil internazzjonali ta' Għawdex bl-interpretazzjoni tal-wirt storiku, l-esperjenza u l-innovazzjoni fi strutturi mmexxija mill-UE, il-Kunsill tal-Ewropa u l-UNESCO.

Tema D: Titjib tal-governanza kulturali reġjonali

Prijoritajiet għal Tema D:

Twaqqif ta' Kumitat Kulturali Reġjonali

It-twaqqif ta' Kumitat Kulturali Reġjonali għandu jiffaċilita governanza parteċipatorja u jiżgura rappreżentazzjoni fuq livelli varji.

Żieda tal-ammont ta' kollaborazzjonijiet bejn Kunsilli Lokali u NGOs kulturali lokali

Għandhom jiżdiedu wkoll l-opportunitajiet għal koperazzjoni interreġjonali – hawnhekk, l-irwol tar-reġjun għandu jkun li jiffaċilita networking bejn NGOs lokali u msieħba internazzjonali.

Kożvilupp ta' ġbir ta' data affidabbli u aċċessibbli u t-tixrid tagħha (eżempju riżorsi online)

Biex tiċċirkola informazzjoni b'mod effiċjenti u tippermetti għarfien u użu ta' bażi ta' data b'għarfien espert għall-benefiċċju tal-komunità kulturali f'Għawdex u biex tappoġġja rabtiet internazzjonali.

Tema E: Aktar involviment ta' ċittadini fil-kultura u l-arti

Prijoritajiet ta' Tema E:

Diversità ta' espressjonijiet kulturali

Assigurazzjoni li avvenimenti kulturali organizzati mill-Kunsilli Lokali jippreżentaw diversità ta' espressjonijiet kulturali. Fejn possibbli, għandha titwaqqaf sistema ta' kurazzjoni parteċipattiva biex tilħaq komunitajiet ġodda u tinħoloq konnessjoni fuq livell internazzjonali. L-approċċ interkulturali u interġenerazzjonali huma essenzjali għal vitalità kontinwa u r-relevanza ta' Għawdex.

Żamma ta' talent / appoġġ

Għawdex jiffaċċa l-problema ta' żgħażagħ li jħallu l-gżira u jiġu lura biss għal tmiem il-ġimgħa. Din l-istrateġija għandha tikkunsidra li tappoġġja liż-żgħażagħ u lill-artisti żgħażagħ fi tmiem il-ġimgħa, bħal pereżempju, billi jiġu pprovduti spazji fl-iskejjel jew is-swali tal-Kunsilli Lokali għal parteċipazzjoni u produzzjoni kulturali. Ħafna mill-Kunsilli Lokali għandhom sala u inkarigati waħedhom jew ma' xi ħaddieħor minn librerija, waqt li 91% tal-Kunsill Lokali inkarigati waħedhom jew ma xi ħaddieħor minn spazji ta' rikreazzjoni. Din ir-riżorsa għandha tinfetaħ u tiġi użata b'mod aktar effettiv. Fil-prattika, azzjoni bħal din tista' tgħin artisti żgħażagħ, mużiċisti tal-każini tal-baned, koki, riċerkaturi, nies tal-karnival u l-festi biex ikomplu jipprattikaw is-sengħa tagħhom f'Għawdex kif ukoll f'Malta.

Appoġġ għall-ġestjoni tal-wirt storiku kulturali

58% tal-Kunsilli Lokali jiġġestjonaw jew jikkoġestjonaw siti ta' wirt storiku kulturali. Ir-reġjun jista' jgħin jikkoordina u jappoġġja sħubijiet ma' NGOs fit-tmexxija ta' dawn l-ispazji. Dawn l-ispazji jistgħu wkoll jidħlu fil-lista ta' assi kulturali li l-artisti jistgħu jużaw biex jistabbilixxu relazzjoni aktar b'saħħitha bejn il-wirt storiku kulturali u l-arti.

Infjorata għall-okkażjoni tal-Madonna tal-Viżitazzjoni. L-Għarb, 2019. Ritratt ta' Daniel Cilia, grazzi lill-Kunsill Lokali L-Għarb b'kollaborazzjoni mal-Assoċjazzjoni Maltija EspressjonArti

Medinea Sessjoni Għawdex (Residenza Mużikali Interkulturali). L-Għarb, 2022. Ritratt ta' Inigo Taylor grazzi lil ARC Research & Consultancy

Il Trovatore. Teatru Astra, 2019. Ritratt ta' Joe Attard, grazzi lis-Soċjetà Filarmonika La Stella/Teatru Astra

Aurora Youth Choir. Teatru tal-Opra Aurora, 2022. Ritratt ta' Anthony Grech

Għaqda Kumittiva Għawdex - ħaġarna, proġett ta' Victor Agius. Ix-Xagħra, 2019. Ritratt ta' Samuel Masini

6. L-Azzjonijiet ta' Prijorità għal Żvilupp immexxi mill-Kultura fir-Reġjun Għawdex

Tema (flimkien mat-temi trasversali għall-Gżejjer Maltin)	**Qasam ta' prijorità**	**Azzjonijiet indikattivi**	**Terminu qasir** (<sena) **Terminu medju** (2-4 snin) **Terminu twil** (5 snin +)
Tema A. Konnettività	Fluss ta' beni, servizzi u nies	Twaqqif ta' struttura ċara ta' vetrina għat-talent Għawdxi u direttorju tal-ħiliet	Terminu qasir sa medju
		Appoġġ lill-iżvilupp ta' network u/jew cluster għal spazji ta' arti vijiva mmexxija indipendentament	Terminu medju
Tema B. Internazzjonalizzazzjoni	Offerti ta' kalibru internazzjonali	Għawdex isir kandidat u jippprepara offerta għall-Kapitali Ewropea tal-Kultura	Terminu medju sa twil
		Preparazzjoni ta' offerta għat-titlu tar-Reġjun Ewropew tal-Gastronomija	Terminu medju
	Programm internazzjonali ta' residenza għal artisti	Twaqqif ta' sħubijiet strateġiċi biex jippromwovu lil Għawdex bħal spazju kreattiv għal residenzi artistiċi f'kollaborazzjoni ma' NGOs kulturali, artisti u istituzzjonijiet nazzjonali,	Terminu twil
	Appoġġ għal avvenimenti artistiċi ta' profil għoli, inkluż festivals annwali u biennali	Twaqqif ta' avvenimenti kulturali internazzjonali u/jew biennali li joħolqu punt ta' riferiment uniku għar-Reġjun Għawdex, li jibnu pont bejn l-ispeċifiċitajiet tar-reġjun, l-eċċellenza artistika meħtieġa għar-relevanza internazzjonali u l-involviment tal-komunità – turiżmu kulturali speċjalizzat jista' jipprovdi tixrid pożittiv fuq l-iżvilupp, id-diversifikazzjoni u l-impatt ekonomiku ta' viżitaturi ta' livell għoli flimkien ma' partijiet ikkonċernati relevanti	Terminu qasir sa medju
Tema Ċ. Innovazzjoni fl-offerta kulturali	Rotot kulturali li jiksbu li jistgħu mill-wirt storiku kulturali	Żvilupp ta' tliet rotot kulturali ewlenin rikonoxxuti mill-Kunsill tal-Ewropa li jindirizzaw wirt storiku tanġibbli reliġjuż / spiritwali, gastronomiku u ta' tbaħħir	Terminu medju
Tema D. Governanza kulturali	Governanza permezz ta' koordinazzjoni	Twaqqif ta' pjattaforma koordinattiva ta' Kunsilli Lokali, NGOs u prattikanti kulturali fir-reġjun, f'kollaborazzjoni ma' reġjuni oħra – dan il-mekkaniżmu se jipprovdi lill-Kunsilli Lokali bl-appoġġ neċessarju li jiżgura li l-avvenimenti, il-programmi u l-inizjattivi jirriflettu l-prijoritajiet ta' din l-istrateġija	Terminu medju
Tema E Involviment kulturali	Involviment ma' assi kulturali lokali	Inċentiv lill-prattikanti kreattivi żgħażagħ biex joperaw f'Għawdex u miegħu	Terminu qasir
		Faċiltar tal-provvista ta' assi kulturali lokali ġestjonati, koġestjonati mill-Kunsilli Lokali lill-artisti lokali, artisti li jżuru Għawdex u NGOs kulturali	Terminu medju
		Żvilupp ta' strateġija ta' żvilupp tal-udjenza li għandha twettaq avvenimenti organizzati mill-Kunsilli Lokali, b'attenzjoni speċifika fuq iż-żgħażagħ u gruppi minoritarji	Terminu twil

7. Konklużjoni

Din l-istrateġija tħares lejn il-prijoritajiet li ġejjin, skont it-temi u l-azzjonijiet indirizzati hawn fuq, biex tibni kapaċità kulturali, toħloq innovazzjoni, u ssarraf bi sħiħ il-potenzjal ta' Għawdex u l-poplu Għawdxi, partikolarment permezz ta':

- L-indirizzar tad-diverġenza bejn il-perċezzjoni ta' Għawdex bħala reġjun f'kuntrast ma' reġjuni oħra (gżira, insulari) u Għawdex bħala gżira insulari annessa ma' Malta.
- Li jinsab bilanċ bejn it-tkabbir ekonomiku u l-kwalità tal-ħajja b'attenzjoni partikolari fuq l-ambjent u l-wirt storiku intanġibbli u l-konnettività versu d-distintività.
- Il-governanza: Tippermetti governanza kulturali b'saħħitha li hija lokali, reġjonali, nazzjonali u internazzjonali. Din l-identità reġjonali partikolari għandha wkoll tiġi żviluppata b'mod li tappoġġja preżenza b'saħħitha tal-komunità.
- Il-mobbiltà u l-aċċess: Kontribuzzjoni lejn strateġija li tipprijoritizza bilanċ u sostenibbiltà li toriġina mil-livell komunitarju u timraħ biex tinvolvi ruħha mas-setturi pubbliċi u privati (i.e. il-Gvern, il-Ministeru għal Għawdex, l-awtoritajiet lokali u n-negozji).
- Assessjar tal-grad ta' (de)ċentralizzazzjoni fir-Rabat Għawdex u madwaru: l-akbar sfidi u opportunitajiet iduru ma' pjanijiet futuri immedjati biex jitjiebu t-trasport u l-konnettività kummerċjali (inkluż it-turiżmu) ma' Malta u li jsir użu aħjar milli Malta tidher li għamlet sa issa mill-ECoC 2031.

B'mod ġenerali, din l-istrateġija ssejjaħ għal direzzjoni sostenibbli għal żvilupp kulturali f'Għawdex ibbażat fuq l-inklużjoni, il-parteċipazzjoni u t-trawwim ta' viżjoni komuni.

8. Appendiċi

Rikonoxximenti

Din l-istrateġija kienet imfassla bil-kontribuzzjonijiet ta':

Karsten Xuereb	Awtur Ewlieni tal-Istrateġija tar-Reġjun Għawdex u Riċerkatur
Morgan Parnis	Kap tal-Proġett, Mdina International Ltd
Toni Attard	Kap tat-Tim tal-Istrateġija u Msieħeb tal-Proġett, Culture Venture
Tom Fleming	Konsulent Kulturali Internazzjonali
Valerie Visanich	Kap tar-Riċerka
Caldon Mercieca	Riċerkatur
Sandro Debono	Riċerkatur
Daniel Azzopardi	Riċerkatur
Anna Formosa	Mexxejja tal-Workshop

Kunsill Malti għall-Arti

Albert Marshall	Ċermen Eżekuttiv
Mary Ann Cauchi	Direttur Fondi u Strateġija
Eric Fenech Sevasta	Direttur Affarijiet Korporattivi
Etienne Bonello	Eks Direttur Affarijiet Korporattivi
Adrian Debattista	Kap tal-Istrateġija
Christopher Spiteri	Eżekuttiv għall-Proġetti tal-UE
Simone Inguanez	Eżekuttiv għad-Diversità u l-Komunitajiet
Elyse Tonna	Koordinatur Kulturali Reġjonali

Grupp ta' Ħidma Strateġija Kulturali Reġjun Għawdex:

John Xuereb	Direttur, Direttorat tal-Kultura
Anthony Grech	Segretarju Eżekuttiv, Kunsill Lokali, il-Munxar
Saviour Grech	President, Assoċjazzjoni NGOs
Charles Hili	Kunsillier, Kunsill Lokali, ir-Rabat Għawdex
George Refalo	Eks Segretarju Eżekuttiv, Kunsill Reġjonali Għawdex

Kunsill Reġjonali u Kunsilli Lokali fi ħdan ir-Reġjun Għawdex

Samuel Azzopardi	President
Noel Formosa	Viċi President
Karl Vella	Deputat Segretarju Eżekuttiv
George Refalo	Eks Segretarju Eżekuttiv
Francesco Grech	Uffiċjal Kulturali Reġjonali

Ir-rappreżentanti mill-Kunsilli Lokali fir-Reġjun Għawdex jinkludu sindki, segretarji eżekuttivi u kunsilliera responsabbli mill-kultura minn: il-Fontana, Għajnsielem, l-Għarb, l-Għasri, Ta' Kerċem, il-Munxar, in-Nadur, il-Qala, ir-Rabat Għawdex, San Lawrenz, Ta' Sannat, ix-Xagħra, ix-Xewkija u ż-Żebbuġ.

Esprimi

Stephanie Buhagiar	Eżekuttiv tar-Riċerka fis-Suq

Diviżjoni tal-Gvern Lokali

Natalino Attard	Direttur Ġenerali
Christopher Galea	Direttur, Monitoraġġ u Appoġġ
Marisa Pisani	Direttur, Strateġija u Implimentazzjoni tal-Politika
Simon Agius	Assistent Direttur, Strateġija u Implimentazzjoni tal-Politika
Robert Tabone	Kap tal-UE u Affarijiet Internazzjonali
Dorianne Diacono	Maniġer Superjuri, Strateġija u Implimentazzjoni tal-Politika

Assoċjazzjoni Kunsilli Lokali

Mario Fava	President
Lianne Mifsud	Segretarju Eżekuttiv

Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika

Etienne Caruana	Direttur Ġenerali
Josianne Galea	Kap tal-Unità Kundizzjonijiet tal-Għajxien u Statistiċi Kulturali

Konsulenti

L-individwi involuti fil-fażi ta' konsultazzjoni fit-tiswir ta' din l-istrateġija jinkludu (imma mhux limitati għal):

L-Onorevoli Ministru għal Għawdex Clint Camilleri, Bryanna Saliba, Colin Attard, Franco Ciangura, Giovanni Zammit, Ivan Attard, Ivan Cauchi, John Camilleri, John Xuereb, Josef Schembri, Joseph Buttigieg, Joseph Mizzi, Miriam Attard, Noel Buttigieg, Paul Muscat, Ryan Debrincat, Saviour Grech, Teddy Saliba, Tonya Lehtinen

Is-Sindki tal-lokalitajiet fir-Reġjun Għawdex:

Dr Christian Joseph Zammit, Damien Christ Spiteri, Daniel Attard, David Apap Agius, Edward Said, Hubert Saliba, Josef Schembri, Kevin Cauchi, Dr Marlene Saliba, Mario Azzopardi, Noel Formosa, Paul Buttigieg, Philip Vella, Saviour Borg

Kif ukoll:

Organizzazzjonijiet Kulturali Pubbliċi, Organizzazzjonijiet Volontarji Artistiċi u Kulturali u partijiet ikkonċernati oħra.

Referenzi

Awtorità tal-Ippjanar. (2022). The Malta Scheduled Property Register. Disponibbli: https://www.pa.org.mt/en/scheduled [Aċċessat l-1 ta' April 2022].

Esprimi. (2019). Local Councils 2018 Events Survey. Rapport intern. Mhux ippubblikat.

Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew (KESE). 2013. Diskors mil-President Antonio Barroso "A New Narrative for Europe". Disponibbli: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/new-narrative-europe-eesc-resolution-conference-future-europe [Aċċessat l-1 ta' April 2022].

Kunsill Malti għall-Arti. (2017). Cultural Participation Survey 2016. Disponibbli: https://www.artscouncilmalta.org/files/uploads/misc/Cultural%20Participation%20%20Survey%202016%20online.pdf [Aċċessat l-1 ta' April 2022]

Ministeru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali. (2022). Politika Kulturali Nazzjonali 2021. Valletta, Malta: Gvern ta' Malta. Disponibbli: https://culture.gov.mt/en/culture-directorate [Aċċessat: l-1 ta' Ġunju 2022].

Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali. (2022). National Inventory. Disponibbli: https://culture.gov.mt/en/culturalheritage/Pages/National%20Inventory.aspx. [Aċċessat l-1 ta' April 2022].

Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika. (2020). Statistics on Libraries 2019. NewsRelease 115/2020 Disponibbli: https://nso.gov.mt/en/News_Releases/Documents/2020/07/News2020_115.pdf [Aċċessat l-1 ta' April 2022].

Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika. (2019). EU-SILC2018: Salient Indicators. Living Conditions and Culture Statistics. 128/2019. 15. Disponibbli: https://nso.gov.mt/en/News_Releases/View_by_Unit/Unit_C1/Living_Conditions_and_Culture_Statistics/Documents/2019/News2019_128.pdf [Aċċessat l-1 ta' April 2022].

Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika. (2020). StatDB. Disponibbli: https://statdb.nso.gov.mt. [Aċċessat l-1 ta' Lulju 2022].

Uffiċċju tal-Kummissarju għall-Organizzazzjonijiet Volontarji. (2019). Voluntary Organisations List. Disponibbli: https://inclusion.gov.mt/ocvo/ocvo-voluntary-organisations-list [Aċċessat l-1 ta' April 2022].

UNESCO. (2005). The Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, Diversity of Cultural Expressions. Disponibbli: https://en.unesco.org/creativity/convention. [Aċċessat l-1 ta' April 2022].